Voorstel aan de raad

Nummer: 293

Portefeuille:	P. van Dijk
Programma:	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld:	8.3 Wonen en bouwen

Onderwerp: Reactie op Strategische Agenda Flevoland

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de concept Strategische Agenda Flevoland.
2. De bijgevoegde reactie op de concept Strategische Agenda Flevoland vast te stellen.

Urgentie Raad

Vanuit de bestuurlijke samenwerking is er binnen de periode september/oktober 2022 gelegenheid geboden aan raden, de staten en het AV van het Waterschap om wensen en bedenkingen in te dienen op de concept strategische agenda Flevoland. Het streven is om uiterlijk 22 november te besluiten over de Lelystadse reactie.

Voorgaande besluitvorming

De inbreng van Lelystad is gebaseerd op de Omgevingsvisie (vastgesteld in juni 2021) en de Strategische agenda Lelystad Next Level (LNL). Ook sluit de inbreng aan op de Verstedelijkingsstrategie van de Metropoolregio Amsterdam (MRA)

In december 2021 heeft een digitale bijeenkomst over de Strategische Agenda Flevoland en de regionale samenwerking onder de noemer “Samen Maken We Flevoland” plaatsgevonden. Hierbij waren de raden van de 6 gemeenten, de provinciale staten van Flevoland als ook de Algemene Vergadering (AV) van het Waterschap Zuiderzeeland voor uitgenodigd. Een eerste versie van de Strategische agenda Flevoland is op 6 april 2022 met een informatiebundel over Samen maken we Flevoland aangeboden en op de Leestafel van de raad geplaatst.

Op 27 september is de raad meegenomen in een informele sessie over de strategische agenda in de Rijk-regionale samenwerking.

Inleiding

In de voorliggende concept Strategische Agenda Flevoland wordt het perspectief van de Provincie Flevoland beschreven met de belangrijkste opgaven op regionaal niveau. Hierbij staat de fysieke leefomgeving centraal, maar er is ook een duidelijke verband met het maatschappelijk perspectief omdat de ruimtelijke maatregelen samen moeten bijdragen aan brede welvaart voor alle bewoners in de regio.

De Flevolandse overheden (provincie Flevoland, de zes Flevolandse gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland) willen samen optrekken om de grote opgaven en transities het hoofd te bieden.

De afgelopen periode hebben genoemde overheden de regionale samenwerking verder vorm gegeven met de opstelling van de Strategische Agenda Flevoland (SAF), een startdocument voor de verdere uitwerking richting een samenwerkingsagenda met het Rijk. Daarmee is de strategische agenda Flevoland een van de relevante “tafels” waaraan we onze inbreng leveren in perspectief van de ontwikkelopgave van Lelystad en in lijn met de uitwerking van de door de raad geformuleerde groeiambitie van 40.000 woningen.

In de zogenoemde bestuurlijke contactgroep Samen Maken We Flevoland, waarin Lelystad is bestuurlijk is vertegenwoordigd, is afgesproken de concept SAF te bespreken in de betrokken colleges en deze aan de raden voor te leggen om wensen en opvattingen mee te geven ten behoeve van de opstelling van de definitieve agenda. De concept strategische agenda, alsook een concept-reactiebrief hierop is bijgevoegd.

De samenhang met Rijk-Regio trajecten en de ontwikkelopgave van Lelystad

Lelystad heeft in het kader van Lelystad Next Level een grote ontwikkelingsopgave en heeft in het verlengde daarvan de afspraak met ministerie van BZK om onze woningbouwproductie te versnellen naar 1000 woningen per jaar. De raad heeft in het raadsakkoord een groeiambitie geformuleerd die uitgaat van 1400 woningen per jaar. In lijn met het amendement van de raad, waarbij de raad de ambitie heeft uitgesproken om te groeien met 40.000 woningen zijn we het (woningbouw)bod aan het uitwerken in termen van de voorwaarden en condities, waaronder deze groei in balans en verantwoord kan plaatsvinden.
Deze propositie brengen we in in de verschillende overleggen en uitwerkingen van afspraken op Rijks-, provinciaal en MRA niveau. De propositie van de ontwikkeling van Lelystad benut de strategische agenda Flevoland als relevant kader waarin we tegelijkertijd scherpte brengen in en verder bouwen aan de eerder genoemde condities en randvoorwaarden. Dat doen we in nauwe samenhang met de andere gemeenten en de provincie Flevoland. In de doorontwikkeling van de Omgevingsvisie werken we het verder groeien van de stad in balans uit in een ontwikkelstrategie.
Deze lijn, gepositioneerd vanuit de ontwikkelopgave van Lelystad en de strategische opgaven in samenhang met de woningbouwvernelling, is het kernpunt van onze reactie op de Strategische Agenda Flevoland. We bouwen verder aan de gefaseerde (woningbouw)propositie en dragen zorg voor het inbrengen van onze belangen en randvoorwaarden in verschillende (ambtelijke en bestuurlijke) overleggen, waarin Rijk en regio (investerings)afspraken zullen maken. We zetten daarbij consistent in op integrale en kwalitatieve groei. Anders gezegd: we bouwen aan een samenleving.

Het bestuurlijk krachtenveld op meerdere schaalniveaus is relevant vanuit Lelystads perspectief en kan als volgt worden toegelicht:
Het Rijk zet duidelijk in op Rijksregie. Het Rijk stelt daarvoor kaders op binnen een groot aantal nationale programma’s en maakt daarbij een samenhangende afweging die oplossingen bieden voor meerdere nationale opgaven. Deze nationale ruimtelijke keuzes zijn kaderstellend voor het Rijk en voor de decentrale overheden (provincies, gemeenten en Waterschappen). De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO), Hugo de Jonge, heeft op 17 mei 2022 de Ruimtelijke ordeningsbrief aan de Tweede Kamer gestuurd, waarmee het kabinet de basis heeft gelegd voor een nieuw nationaal ruimtelijk beleid en voor de uitvoering daarvan.
Er wordt ingezet op verticale sturing via provinciale plannen in combinatie met horizontale sturing via NOVEX-gebieden[1]. Lelystad valt daarbij binnen het provinciale plan voor Flevoland, alsmede binnen het NOVEX-gebied MRA en NOVEX-gebied Lelylijn.

De Minister van VRO zal medio oktober 2022 een startpakket aan elke provincie voorleggen met de ruimtelijke opgaven. De 12 provincies wordt gevraagd de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met decentrale opgaven. Dan is ook meer duidelijk welke ruimtelijke keuzes nodig zijn en waar ruimtelijke opgaven realiseerbaar zijn. Een jaar later, in oktober 2023 komen Rijk en provincie in samenspraak tot een ruimtelijk arrangement per provincie, waaronder onze provincie.

[1] De NOVEX-gebieden (Nationale Omgevingsvisie Extra) zijn de opvolgers van de NOVI-gebieden, waarbij de NOVEX zich duidelijk richt op het versterken van de uitvoeringskracht, door onder andere de inzet van de ontwikkelfunctie van het Rijksvastgoedbedrijf. In deze gebieden wil het Rijk meerjarig relatief intensief als partner deelnemen perspectief- en planontwikkeling en in de uitvoering.

De voorliggende Strategische Agenda Flevoland heeft op zichzelf geen formele relatie met het Programma NOVEX. Echter, inhoudelijk is er wel een duidelijke verbinding te leggen. En ook in de toegevoegde waarde en relevantie van regionale samenwerking met en binnen de provincie Flevoland.
De Strategische Agenda Flevoland wordt in het Programma NOVEX een ‘proeftuin’ genoemd die opmaat is voor het maken van afspraken met betrekking tot het ruimtelijke arrangement in Flevoland. Deze afspraken moeten nog nader worden uitgewerkt. De randvoorwaarden/aandachtspunten die Provinciale Staten hebben meegegeven aan het College van Gedeputeerde Staten voor deze verdere uitwerking van de Strategische Agenda Flevoland zijn eveneens bijgevoegd.

Argumenten:

1.Kennis te nemen van de concept Strategische Agenda Flevoland

1.1 De Strategische Agenda Flevoland vormt een belangrijke bouwsteen voor de samenwerking tussen Rijk en de Provincie.

Lelystad valt zowel binnen een provinciaal als een NOVEX plangebied (MRA). Dit vraagt blijvend om aandacht (afstemming en sturen op één verhaal van Lelystad). Het is daarom belangrijk om te blijven inzetten op zowel de samenwerking in MRA-verband (Verstedelijkingsconcept) als op de provincie (Strategische agenda Flevoland). Het Verstedelijkingsconcept MRA is de belangrijke basis voor afspraken met het Rijk op MRA niveau. Lelystad is daarnaast aangesloten bij het proces rondom de strategische agenda Flevoland vanuit de Flevolandse samenwerking ‘Samen maken we Flevoland’ die de basis zal worden voor het provinciale gebiedsplan.

Lelystad heeft de ambitie om te groeien, waarmee Lelystad een aanzienlijk deel van de woningbouwopgave in Flevoland zal realiseren. Daarom is het belangrijk dat Lelystad aan tafel zit en in staat wordt gesteld om positie te kiezen en mee te beslissen. Het door het Rijk aangekondigde Programma NOVEX heeft een sterke samenhang met het traject van de Strategische Agenda Flevoland. In deze agenda beschrijft de regio in samenwerking met het Rijk waar zij de komende jaren naar toe willen werken in een richtinggevend perspectief. Het is een relevant kader waarbinnen het ontwikkelingsprofiel van Lelystad past.

1.2 Op regionale schaal willen betrokken overheden - met het rijk - bouwen aan een samenleving wat in lijn is met de opgaven van Lelystad

Rijk en Provincie werken in de Strategische Agenda samen langs drie ontwikkelpijlers aan de ruimtelijke ontwikkeling van Flevoland. De ontwikkelpijlers van de Strategische Agenda Flevoland sluiten aan op de strategische en gebiedsgerichte opgaven van Lelystad en het belang Lelystad te ontwikkelen als een stad in balans.
Vitale steden en dorpen, toekomstbestendige regionale economie en een robuust natuurlijk fundament zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gezamenlijk bouwen provincie, de zes gemeenten en het waterschap aan een samenleving in Flevoland die in balans moet komen met voldoende duurzame werkgelegenheid en voorzieningen. De fysieke leefomgeving inclusief klimaat, bodem en water staat daarbij centraal, maar wordt duidelijk verweven met een maatschappelijk perspectief omdat de ruimtelijke maatregelen samen moeten bijdragen aan brede welvaart voor alle bewoners in de regio.

1.3 De ontwikkeling van Lelystad draagt bij aan de regionale kwaliteiten van Flevoland.

De ontwikkeling van Lelystad draagt in belangrijke mate bij aan een provincie waar het goed wonen, werken en recreëren is. Lelystad draagt met de ontwikkelingsambitie bij aan een divers aanbod aan woningen, een ruim aanbod aan voorzieningen en volop mogelijkheden voor ontmoeting. Bij deze verschillende ontwikkelingen versterkt Lelystad als hoofdstad van de natuur ook het in de strategische agenda beschreven natuurlijk fundament van bodem, water, klimaat en biodiversiteit. Lelystad heeft dus wat te bieden. Dit biedt ook kansen om in de verdere uitwerking van de strategische agenda Flevoland en de samenwerkingsafspraken die met Rijk worden gemaakt onze propositie in te brengen.

1.4 De regionale en nationale opgaven vragen een integrale, zorgvuldige én betrokken benadering van alle overheden.

De bijzondere positie van Flevoland als snelst groeiende regio die stevig bijdraagt aan de woningbouwopgave van provincie-overschrijdende regio's, zoals de MRA, rechtvaardigt een bijzondere inzet van en samenwerking met het Rijk. Deze samenwerking is recent tijdens het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving Noord West bevestigd. Daarbij is benoemd dat met Flevoland als proeftuin Rijk-Regio (samenwerkings)afspraken versneld kan worden voorbereid. Dit vereist ook van de zijde van het Rijk een procesmatige en inhoudelijke betrokkenheid waarbij de diverse ministeries hun aanpakken integreren en eveneens vanuit de gezamenlijkheid hun inbreng leveren. Op provinciaal niveau moet een 'ruimtelijke puzzel' worden opgesteld om de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen en te combineren met decentrale opgaven. Wederkerige afspraken hierover vormen uiteindelijk een ruimtelijke arrangement per provincie. Voor Flevoland zal dit plaatsvinden via het traject 'Strategische agenda Flevoland', waarmee ook dit Rijk-regio traject voor de (realisatie van de) ontwikkelopgave van Lelystad en het verder bouwen aan onze propositie, inclusief de randvoorwaarden waaronder de woningbouwversnelling plaats kan vinden relevant is.

2. De bijgevoegde reactie op de concept Strategische Agenda Flevoland vast te stellen.

Lelystad heeft in het kader van Lelystad Next Level een grote ontwikkelingsopgave en in het verlengde daarvan afspraken gemaakt met het Rijk over de versnelling woningbouw. Lelystad zet daarbij in op integrale en kwalitatieve groei. Anders gezegd: we bouwen aan een samenleving. De Strategische Agenda Flevoland sluit hierop aan.
Zoals hierboven is aangegeven is de Strategische agenda Flevoland een richtinggevend perspectief op basis waarvan afspraken over samenwerking met het Rijk worden geadresseerd en uitgewerkt. De aandachtspunten ten behoeve van de definitieve agenda en de concrete afspraken waaraan Rijk en Regio gezamenlijk uitvoering geven vanuit Lelystads perspectief zijn opgenomen in de bijgevoegde concept reactie.

Kernboodschap van onze reactie is:
De Strategische Agenda focust op een aantal relevante (opgaven)pijlers die relevant zijn in bouwen aan een samenleving. Dat sluit aan op de redeneerlijn zoals Lelystad vanuit de ontwikkelopgave van de stad en de urgentie door te groeien naar een stad in balans, als consistente lijn in alle relevante overleggen waarbij het Rijk en regio aan tafel zitten (MRA verstedelijkingsstrategie, LNL programma, Strategische Agenda, woondeal, MIRT).
Die consistente (redeneer- en inbreng-) lijn is temeer belangrijk gelet op de verschillende trajecten in regionaal en nationaal verband en raakt ook de urgentie om onze positie en de actieve rol van de gemeente Lelystad in de Flevolandse samenwerking met het rijk én in gerelateerde Rijk-Regio trajecten in onder meer MRA verband goed te borgen.

De ontwikkelopgave van en de daarmee samenhangende strategische hoofdopgaven in de stad, is het kompas dat ook in het raadsakkoord richtinggevend is en vertrekpunt voor de inbreng in de Rijk-Regio overlegtafels. Met als kern: In Lelystad wordt de woningbouwproductie versneld naar 1.000 woningen per jaar voor de periode 2024-2030 en worden de groeimogelijkheden voor de stad verkend voor de periode 2030-2050 naar in totaal 40.000 woningen en 35.000 arbeidsplaatsen. Lelystad kan zo bijdragen aan het terugdringen van het woningbouwtekort en de economische ontwikkeling op MRA en landelijk niveau. Met het Rijk-regio programma Lelystad Next Level (LNL) is de groei naar minimaal 100.000 inwoners gericht op een stad in balans: zelfstandig, sociaal veerkrachtig, duurzaam, aantrekkelijk en economisch sterk. Bovendien een stad met genoeg ruimte voor recreatie en natuurbeleving voor eigen inwoners en bezoekers van de MRA. Lelystad versterkt haar stadshart en bestaande stad, verzilvert de kansen aan de kust met natuurontwikkeling, recreatie en hoge kwaliteit woningbouw en Warande biedt alle ruimte voor woningbouwversnelling.

De (concrete uitwerking van de) Strategische Agenda Flevoland vraagt om meer scherpte in het formuleren van de regionale inzet i.c. de gezamenlijke uitvoeringsagenda. De reactie zal daar specifieke aandacht voor vragen, onder meer ook ten aanzien het belang van een randvoorwaardelijke uitvoering van de woningbouwversnelling. Voor Lelystad maakt een gecombineerde inzet op onder meer (rijks)investeringen in bereikbaarheid hiervan onderdeel uit. Een aantal relevante investeringen zullen hierbij benoemd worden waaronder Station Lelystad-zuid, bochtafsnijding N307 en uitbreiding afslag 9 van de A6. Naast investeringen zijn er ook afspraken

nodig rond ruimteclaims, zoals de kustontwikkeling en verbreding A6 gerelateerd aan stikstofvraagstuk en kiekendief-mitigatie.

Kanttekeningen

In deze fase gaat het primair om een bredere beeldbepaling over het gezamenlijke (ruimtelijk) ontwikkelperspectief zoals dat is geschetst in de Strategische Agenda Flevoland.
De nog op te stellen regionale samenwerkingsagenda met het Rijk vraagt vanzelfsprekend om afstemming met andere bestuurlijke tafels waar ook met het Rijk (Ministerie van BZK en andere departementen) wordt overlegd: Programma Lelystad Next Level, verstedelijkingstrategie MRA, Investeringsagenda MRA.
Deze samenhang, afstemming en wederkerigheid zijn onderwerpen die in de bestuurlijke overleggen in het kader van de Strategische Agenda Flevoland worden geadresseerd, als ook als aandachtspunten in de gevraagde reactie op de SAF zullen worden meegegeven.

In het proces is afgesproken dat in het vierde kwartaal 2022 de definitieve versie van de Strategische Agenda Flevoland, versie 2.0 wordt gepresenteerd. Daarmee is de doorlooptijd van het proces kort en intensief.

Financiën

Dit besluit heeft geen financiële consequenties in de fase.

Vervolg

Mede op basis van de wensen en opvattingen van de raad zal de definitieve Strategische Agenda Flevoland naar verwachting in november beschikbaar zijn. De Strategische Agenda Flevoland vormt de basis voor een samenwerkings- en uitvoeringsagenda van Rijk en Provincie.

In de bijlage is een blokkenschema opgenomen. Puntsgewijs hierbij een korte toelichting op deze planning

- **Oktober 2022**:
  Het door het Rijk aangekondigde Programma NOVEX heeft een sterke samenhang met het traject van de Strategische Agenda Flevoland. In dit programma zal de Minister van VRO in oktober 2022 een startpakket aan elke provincie voorleggen met de ruimtelijke opgaven. De 12 provincies wordt gevraagd de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met decentrale opgaven.

- **November 2022**
  Opleveren van een 2.0-versie van de Strategische Agenda, waarin de wensen en bedenkingen van raden, staten en AV zijn verwerkt.
  aangevuld met een (concept)uitvoeringsagenda, waarin resultaten in cijfers, vertaling in kaartmateriaal, (proces)afspraken en governance zijn opgenomen.
  De 2.0-versie is overigens geen eindproduct, maar kan worden gezien als een startdocument: het is een eerste serieuze stap in de langjarige samenwerking die Rijk en regio voor zich zien.

- **December 2022 t/m Februari 2023**: bespreking, toets en formele behandeling van 2.0-versie door departementen, staten, algemeen bestuur en raden.
- **Maart 2023**: verwerking aanscherpingen van departementen, staten, algemeen bestuur en raden in een 3.0-versie van de Strategische Agenda, inclusief uitvoeringsagenda (+ afspraken over governance en organisatie van de uitvoering). Deze 3.0-versie gaat daarna het formele besluitvormingsproces in.
- **Uiterlijk Maart 2023**: start langjarige samenwerking Strategische Agenda Flevoland en waar mogelijk start met uitvoering.
- **In Oktober 2023 komen Rijk en provincie in samenspraak tot een ruimtelijk arrangement**

.

Bijlagen

- Concept Strategische Agenda Flevoland
- Concept reactie op Strategische Agenda Flevoland
- Processchema
- Condities Rijk-Regio agenda vastgesteld door Provinciale Staten

Lelystad, 20 september 2022

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,
A.N. van den Bergh
**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*